

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Národní referenční laboratoř vyšetřuje zvýšený počet vzorků pozitivních na bakterie způsobující tuberkulózu

Státní zdravotní ústav, ve spolupráci s Národní jednotkou dohledu nad tuberkulózou FN Bulovka a Evropským střediskem pro kontrolu nemocí (ECDC), věnuje zvýšenou pozornost vývoji výskytu tuberkulózy na našem území. Reaguje tak nejen s ohledem na zaznamenaný nárůst zaslaných vzorků a rozpoznaných kmenů TBC ve srovnání se stejným obdobím minulých let, ale i s ohledem na výzvu ECDC. To upozorňuje na důležitost takového monitoringu kvůli velkým přesunům lidí prchajících před válkou na Ukrajině.

ECDC použilo údaje Světové zdravotnické organizace (WHO) o zátěži TBC na Ukrajině, aby odhadlo počet lidí s aktivním onemocněním TBC mezi lidmi prchajícími ze země před válkou.

Podle těchto informací ECDC lze očekávat, že na každých 2 000 vysídlených žen z Ukrajiny se vyskytne 1 případ aktivního onemocnění TBC (odhadovaná incidence u žen nad 15 let je 0,05%). Stejně tak odhady hovoří o předpokladech jednoho případu aktivní tuberkulózy na každých 5 000 vysídlených dětí ve věku 0-14 let (odhadovaná incidence u dětí ve věku 0-14 let je 0,02 %) a na každých 1 600 vysídlených mužů starších 65 let (odhadovaná incidence u mužů nad 65 let je 0,06 %).

"Národní referenční laboratoř pro mykobakterie (NRLM) v posledních dnech zaznamenala nárůst kmenů M. tuberculosis zaslaných ke konfirmačnímu stanovení citlivosti na antibiotika. V tuto chvíli je ovšem z hlediska nám dostupných dat příliš brzy na určení jednoznačného důvodu. V následujících dnech a týdnech budou odborníci prověřovat každý do NRLM zaslaný případ, aby upřesnili, zda se jedná o člověka, který přišel do naší země nedávno, nebo o pacienta s trvalým pobytem, spolu s informací zda byl před příchodem již léčen," uvedla k aktuálnímu stavu ředitelka Státního zdravotního ústavu MUDr. Barbora Macková.

SZÚ nemá k dispozici přesné počty případů TBC, protože povinná hlášení do registru TBC jsou prováděna zpětně a tedy nyní registr neposkytuje data o vývoji v posledních týdnech. V současné době je tedy možné vycházet pouze z porovnání počtu potvrzených kmenů v NRLM za stejné období loňského a letošního roku (porovnání období od 1. 3. 2021 do 21. 4. 2021 s obdobím od 1. 3. 2022 do 21. 4. 2022).

"Údaje, které v tuto chvíli máme k dispozici, nám nedávají možnost jednoznačně ukázat na důvod zaznamenaného nárůstu počtu zaslaných kmenů M. tuberculosis. Vyšší počet zaslaných kmenů M. tuberculosis do NRLM v březnu a dubnu letošního roku v porovnání se stejným obdobím předchozího roku může též souviset s poklesem počtu případů covid-19. Ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem i s kolegy z dalších zemí samozřejmě pracujeme na získávání dalších a přesných informací," potvrzuje vedoucí Národní jednotky dohledu nad tuberkulózou MUDr. Jiří Wallenfels.

"Mycobacterium tuberculosis je pomalu rostoucí bakterie, a tedy doba od odběru vzorku k pozitivní kultivaci a následnému zaslání do naší laboratoře trvá několik týdnů," vysvětluje vedoucí NRL pro mykobakterie Ing. Věra Dvořáková, Ph.D.

Data v tuto chvíli ukazují, že v období od 1. 3. 2021 do 21. 4. 2021 bylo do NRLM zasláno 39 kmenů bakterií způsobujících onemocnění TBC. Letos v období od 1. 3. do 21. 4. 2022 evidujeme už 57 zaslaných

kmenů.

"Náhodný a krátkodobý kontakt s nemocným tuberkulózou zpravidla nevede k nákaze. K té je zapotřebí delší, doslova několikahodinový, kontakt s osobou, která vylučuje velké množství bakterií v hlenu z dýchacích cest," doplnila MUDr. Macková.

V České republice funguje systém dohledu nad TBC, který je schopen adekvátně reagovat na případný nárůst výskytu onemocnění v populaci. Hlášené případy kontrolují příslušné Krajské hygienické stanice, podobně jako u dalších sledovaných infekčních nemocí. Vzorky od pacientů, kteří jsou pozitivní na bakterie způsobující TBC, následně opětovně vyšetřuje Národní referenční laboratoř pro mykobakterie SZÚ, aby tak potvrdila nález a přesně definovala kmen, který onemocnění způsobil.